

عالمی انسائیکلو پیڈیا

ہدایت تحریر کردہ: محمد رفیع رحمانی

عالمی کہ انسان نام گرفت / هیئت تحریریه گروه علمی - پژوهشی ابن الحیدر علیہ السلام

ویراست ۲

مشهد: مریم فلاح رضوی، ۱۳۹۱

۴۰۸ ص: مصور، جدول، نمودار

۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۵۳-۰۰۶

قیما

جسم و جان -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

انسان -- آفرینش -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

کانون ابن حیدر علیہ السلام

۱۳۹۱ ۱۷/۵BP

۲۹۷/۴۲

عالمی که انسان نام گرفت

(ویرایش دوم)

هیئت تحریریه گروه علمی - پژوهشی ابن الحیدر علیہ السلام

چاپخانه: سلمان فارسی توس

چاپ پنجم کتاب/اول ناشر، پاییز ۹۱

شمارگان: ۱۰۰۱ جلد

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۵۳-۰۰۶

انتشارات میراث خورشید

مرکز پخش

۰۹۱۵۱۲۳۶۸۱۱

جهت پذیرش نمایندگی پخش در شهرستان ها با شماره بالا تماس حاصل نمایید

کلیه حقوق چاپ و نشر متعلق به گروه علمی - پژوهشی کانون ابن الحیدر علیہ السلام می باشد

miras.khorshid@gmail.com

« فهرست مطالب »

۱۳

سلام آشنا.....

۱۵

مقدمه

۱۷

* پیش گفتار

۲۱

جسم شناسی

میانبری به نام اعتدال

۲۵

اعتدال طبیعت

۲۶

اعتدال انسان

۲۷

اعتدال یا حرکت مستقیم

۲۸

اعتدال همان هماهنگی سه بعد انسان

۲۹

بزرگترین مکتب عالم

۲۹

تنها شاهدان خلقت آدم

۲۹

همه چیز در اعتدال

۳۰

علمی ترین مکتب

۳۱

ذره ذره ی عالم غرق در شعور است

۳۲

مواد هم هوشمند می باشند

۳۳

اولین قدم مهمترین قدم است

۳۳

* پایه ی تمام علوم، قصه ی ابتدای خلقت

۳۴

* نبی و وصی

۳۴

* چهار هزار سال، چهارده ستاره

۳۴

* توحید و معاد

۳۷

تغذیه، همان جسم آینده ی من

۴۲

برترین اطبای عالم

۴۲

هر کسی طبیب وجود خود است

- اولین تغذیه اولین حرکت ۴۴
- آیا رفتارها و پندارها هم مزاج دارند؟ ۴۵
- مزاج غذاها چگونه ارزیابی می شود؟ ۴۵
- کیفیت های چهارگانه ی مواد غذایی ۴۶
- قوانین ارزیابی مزاج ها ۴۷
- درجات گرمی و سردی ۴۸
- چند نکته در مورد چگونگی شکل گیری مزاج غذاها ۴۸
- تفاوت انسان و حیوان ۵۰
- بهترین ها و بدترین ها ۵۱
- با هم یا بدون هم ۵۴
- خوشا به حال فقراء ۵۵
- چگونه می توان بیشترین بهره را از مواد غذایی برد؟ ۵۵
- چهار فصل زندگی، از بهار تولد تا زمستان پیری** ۶۱
- طبع و مزاج ۶۹
- مزاج های گوناگون انسانی ۷۰
- کیفیات چهارگانه ۷۱
- غلبه ی هر کدام از اخلاط مضر است ۷۲
- حکمت مزاج سنین با خصوصیات جسمی ۷۳
- بهار نوجوانی ۷۴
- تابستان جوانی ۷۴
- پاییز میان سالی ۷۵
- زمستان پیری ۷۶
- مرگ طبیعی ۷۷
- حجامت، تصفیه گر سرزمین جسم** ۸۱
- تفاوت فصد و حجامت با خون دادن در سازمان انتقال خون ۸۶
- نحوه ی اثر گذاری حجامت بر جسم، ذهن و روح ۸۷
- حجامت، پیش گیری و درمان ۸۹

الذخیره الصغری فی الطب

شرایط حجامت.....	۹۱
تغذیه‌ی مناسب حجامت.....	۹۲
خواب یا تقویت قوای ظاهره و باطنه.....	۹۵
خواب چیست؟.....	۹۹
آثار و فواید خواب مناسب.....	۱۰۰
مراحل خواب آرام.....	۱۰۱
خواب توأم با رویا.....	۱۰۳
خواب بنیادی.....	۱۰۴
مقدار خواب.....	۱۰۵
زمان خواب.....	۱۰۵
مکان و محیط خواب.....	۱۱۰
حالات انسان هنگام خواب.....	۱۱۱
* تعبیر الرویا.....	۱۱۵
* خواب نامه‌ی منظوم.....	۱۱۶
دیدن اموات در خواب.....	۱۲۴
حرکت، موجیم که آسودگی ما عدم ماست.....	۱۲۷
بهترین ورزش.....	۱۳۲
فواید ورزش.....	۱۳۳
ماساژ.....	۱۳۴
* در مزاج رنگها.....	۱۳۴
اثرات رنگ ها و تأثیرشان بر آدمی.....	۱۳۵
مزاج خانه و مسکن.....	۱۳۷
مزاج فلزات.....	۱۳۸
مزاج سایه ها.....	۱۳۸
نظافت.....	۱۳۸

ذهن شناسی

- ۱۴۵..... علم، هدف ایجاد
- ۱۵۱..... لزوم علم آموزی
- ۱۵۱..... علم چیست؟ فضل چیست؟
- ۱۵۴..... علوم چه می گویند؟
- ۱۵۴..... علم نافع
- ۱۵۸..... شیمی از فقه
- ۱۶۳..... نجوم، نشانه های آسمانی
- ۱۷۲..... نحوه ی محاسبه ی صور فلکی (برج ها)
- ۱۷۵..... احکام ایام منحوسه
- ۱۷۹..... از ریشه ی جسم، تا میوه ی روح
- ۱۸۵..... ارتباط اخلاق با اخلاق
- ۱۹۱..... سوء ظن
- ۱۹۲..... واقع بینی
- ۱۹۷..... مغز؛ تصفیه گر ورودی ها
- ۲۰۲..... نمای کلی از نرم افزار ذهن
- ۲۰۴..... قوه ی حس مشترک
- ۲۰۶..... قوه ی خیال
- ۲۰۹..... قوه ی متصرفه
- ۲۱۷..... قوه ی واهمه
- ۲۲۰..... قوه ی حافظه
- ۲۲۵..... امواج مسموم، تغذیه ی هر روزه ی بشر
- ۲۳۲..... تأثیر و تأثر در سنین مختلف (نوجوانی و جوانی و...)
- ۲۳۳..... ما و انحرافات ابعادی
- ۲۳۵..... انحراف در قوای ظاهره

- * در معرفت نیک و بد ساعات استخاره ۲۹۹
 مزاج آوای معنوی ۳۰۰
 مزاج لحن و طنین صدا ۳۰۲
 مزاج آوای آسمانی ۳۰۲
 مزاج آوای قرآنی ۳۰۲
 مراتب ذکر ۳۰۴
 ذکر گروهی و دستور العمل های ذکر ۳۰۴
 نمونه هایی از تاثیر ابعاد ذکر بر زندگی ۳۱۰
آدم و عالم ۳۱۵
 پرورش جسم (بلوغ جسمی) ۳۲۲
 پرورش ذهن (بلوغ ذهنی) ۳۲۳
 پرورش روح (بلوغ روحی) ۳۲۳
 مدیریت لذت ۳۲۵
 فرشتگان؛ محافظان بشر ۳۲۹
 * قوانین حاکم بر هستی در کلام عرفاء ۳۳۶
گمشده ای به نام دوست ۳۵۳
 دوست رؤیاهای من اینگونه است ۳۵۷
وسعتی به نام فکر (راهی از خود به خود) ۳۷۱
 از خودم تا خودم، میلیاردها سال نوری ۳۷۵
 دوستان، ماسک های زیبایی و زشتی ۳۷۸
 بلوغ، تولد دوم من ۳۷۹
 یک بی نهایت به نام خدا ۳۸۲
آشنایی با گروه ابن الحیدر علیه السلام ۳۹۵
 اهداف گروه علمی پژوهشی ابن الحیدر علیه السلام ۳۹۷
 فعالیت های انجام شده از سال ۱۳۷۴ تا به حال ۳۹۸
 فعالیت های در دست اقدام و آینده ی گروه ۴۰۱

وَأَنْتَ الْكَتَابُ الْمُبِينُ الَّذِي
 دَوَّلَكَ قِيَمٌ وَلَا تَقْصُرُ
 أَنْ تَزْعُمَ أَنَّكَ جَسَدٌ صَغِيرٌ
 بِأَحْزَنِهِ يُطَهِّرُ الْمُضْمِرَ
 وَدَاكُ مِنْكَ وَلَا تَبْصُرُ
 وَفِيكَ الظُّمَرُ الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ

روح و جسم، با هم وحدت دارند، جسم ظل روح است، روح باطن جسم است، جسم ظاهر روح است، این‌ها با هم یکی هستند، جدایی از هم ندارند. همان‌طوری که جسم انسان و روح انسان وحدت دارد باید طبیب جسمی و طبیب روحی وحدت داشته باشند، آن‌ها باید یکی باشند.

امام خمینی مد ظله العالی

با تشکر از نظارت و همکاری دوستان هیأت تحریریهی ابن الحیدر رحمۃ اللہ علیہ که صمیمانه در جهت چاپ سلسله کتابهای «عالمی که انسان نام گرفت»، «عشق نخستین»، «میراث خورشید» و «از جوانه تا جوانی» ما را یاری نمودند که اسامی این عزیزان عبارتند از:

آقایان سید ایمان منبئی، محمد موحدی پور، سید رسول کاظمیان نژاد، احمد رحیمی، محمد صادق رهنما، امیر جعفری، محمد بناءحق دوست، ایمان صداقت، امیر خسروی، مهدی عیدگاهیان.

ضمناً عزیزانی که در امر پژوهش ما را یاری نمودند عبارتند از:

آقایان مجیدرضا ایمانی، محمد بقاءیزدی، سیدحسامالدین صحاف، سیدمحمد کاظمیان نژاد، محمدرضا حصاری، داوود رهنما، محمد امین روحانی نژاد، وهاب کوهستانی، امین شاری، کمال ابراهیمی مقدم، فرزاد فلاحی، مسعود باغبان نژاد، احسان امیری، مهدی راستگو، حسین مظلوم، علی رحیمی، ابوالفضل کدخدای.

با تشکر از:

موسسه مالی اعتباری فردوسی (حاج آقای طباطبائی)
 حسینیه الغدیر مشهد (حاج آقای مختارزاده)
 حسینیه جنت الرضا مشهد (حاج آقای سلجوقیان)
 شرکت تولیدی آذر توس (آقای مهندس منبئی)
 خطاط جلد (محمد علی شریعتی)

توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متان خواستاریم.

تقدیم به روح مطهر تمامی شهداء بالأخص شهید آقاجانی، سردار شهید بردبار، شهید بیدار،

شهید نیک نظر، شهید فولادی

سلام آشنا!

• گروه علمی، پژوهشی ابن الحیدر علیه السلام پس از چند سال فعالیت در زمینه‌های علمی، فرهنگی، ورزشی و ورزش نیروهای دانشگاهی و حوزوی به منظور نشر علوم و معارف اسلامی در سطح هر چه گسترده‌تر، اولین کتاب را جهت آشنایی با سیر وجودی یک انسان در عالم به چاپ رسانید تا مقدمه‌ای باشد در جهت جنبش نرم‌افزاری، که مورد تأکید مقام معظم رهبری می‌باشد.

• این کتاب بر اساس کتب تخصصی علماء و حکمای اسلامی - که از گذشته به عنوان مرجع علمی در زمینه مباحثی چون پزشکی، روانشناسی و معرفت نفس بوده‌اند - به رشته‌ی تحریر در آمده است. بعضی از این کتاب‌ها عبارت‌اند از:

الإشارات و التنبیها، الهیات شفاء، نفس شفاء، القانون فی الطب (ابن سینا)، المبدأ و المعاد (صدر المتألهین)، خلاصة الحکمة، خفی علاج، قرادین کبیر (مرحوم عقیلی خراسانی)، ذخیره‌ی خوارزمشاهی، الأغراض الطیبه (اسماعیل جرجانی)، اخلاق ناصری (خواجه نصیرالدین طوسی)، جامع السعادات (مرحوم نراقی)، باب روایات اخلاقی اصول کافی، بحار الأنوار، کتب خواجه عبدالله انصاری و ...

• کتاب پیش رو خلاصه‌ای است از مباحث طبی و روانشناسی اسلامی تدریس شده، و همچنین فعالیت‌های آزمایشگاهی انجام گرفته در دانشگاه‌های علوم پزشکی مشهد و تهران و دانشکده‌ی روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، که امیدواریم مورد استفاده‌ی مخاطبین پژوهشگر قرار بگیرد.

• از آنجا که مباحث روح‌شناسی نیاز به مقدمات بسیار پیچیده‌ی اعتقادی دارد در این کتاب به صورت اشاره، در فصول مختلف از آن مباحثی به میان آمده است، اما تفصیل این مبحث دقیق در کتاب‌های آینده مجموعه مورد بحث قرار می‌گیرد.

• چون در این نوشتار مباحث به صورت اجمالی و مختصر تقدیم عزیزان می‌گردد لذا در صورت نیاز به توضیحات دقیق‌تر و علمی، می‌توانید جزوات و سی‌دی‌های آموزشی و تخصصی تدریس شده توسط اساتید این مجموعه - در دانشگاه‌های مختلف کشور - را دریافت نمائید.

• این کتاب در حقیقت تکمله‌ای از مباحث ارائه شده در کتاب‌های عشق نخستین و از جوانه تا جوانی می‌باشد.

- اشعار استفاده شده در کتاب از کتب شعرای معاصر در شعر نو انتخاب شده که اسامی آن‌ها در کتاب عشق نخستین ذکر گردیده است.
- تمام مراحل تدوین و انتشار کتاب‌های مجموعه زیر نظر اساتید و مدرسین علوم اسلامی حجج اسلام روحانی نژاد، جاودانی و آقاجانی به انجام رسیده است.
- تمام مباحث این کتاب برای جوانان با سطح معلومات متفاوت قابل استفاده می‌باشد اما موضوعاتی که با علامت * در صفحه‌ی فهرست مشخص شده‌اند برای مخاطبینی که بیشتر اهل تحقیق هستند قابل استفاده می‌باشد.
- علاقه‌مندان جهت گذراندن دوره‌های تخصصی انسان‌شناسی با محوریت این کتاب می‌توانند، برای شرکت در جلسات برادران و خواهران با شماره‌های زیر تماس حاصل نمایند.

۰۹۱۵۱۲۵۸۷۷۲ - ۰۹۱۵۱۲۴۵۸۹۷ - ۰۹۱۵۳۱۷۴۴۷۱ - ۰۹۱۵۳۱۸۴۳۱۶

آدرس سایت : www.abna222.ir

هیأت تحریریه‌ی گروه علمی - پژوهشی

کانون ابن الحیدر رحمته الله

مشهد مقدس

مقدمه

قال رسول الله ﷺ: ﴿ طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ ﴾^۱
علم کثیر آمد و دست نصیر
آن چه ضروری است به آن دست گیر

مهمترین و ضروری ترین علم آن است که برای حیات، نشاط و توانایی انسان، اساسی ترین مطالب را دارا باشد. مباحثی که برای تمام انسان‌ها در سنین مختلف، با هر موقعیت شغلی و در زمان‌ها و مکان‌های گوناگون، کاربردی و با اهمیت باشد. مباحثی که بین همه گروه‌ها با تفکرات گوناگون به نوعی نقطه اشتراکی است که حاکی از برتر بودن آن در بین دیگر علوم است؛ علمی که در رابطه با پیچیده ترین موجود خلقت یعنی انسان بحث می‌کند.

از آنجا که حفظ امانت واجب است و سرمایه‌های گسترده‌ی وجود انسان مهمترین امانت از جانب خداوند عالم است، لذا یادگیری چگونه حفظ کردن سرمایه‌ها نیز بر هر شخص واجب است. از طرفی با توجه به فعالیت‌های ضد علمی و ضد فرهنگی مخرب دشمنان علیه بشریت که امروزه به اوج خود رسیده است، آگاهی هر چند اجمالی در مورد وجود گسترده‌ی انسان لازم و ضروری به نظر می‌رسد تا سر منشأ حرکتی رو به رشد در جهت رسیدن به کمالات فراموش شده‌ی انسانی باشد. از طرفی دیگر در سیر تربیت انسان دانستن این علوم بسیار با اهمیت است به طوری که عدم آگاهی به اینگونه مطالب، موجب کند گردیدن و البته کم تأثیر شدن فعالیت‌های تربیتی (در سطح فردی و اجتماعی) خواهد شد. به طوری که امروزه شاهد این امر در سیر تربیتی دنیا می‌باشیم.

علم انسان شناسی بر اساس قویترین تجربیات حکماء و علمای اسلامی که برگرفته از فرمایشات اهل بیت علیهم السلام است شکل گرفته که در حقیقت شاهراه شناخت خداوند عالمیان به

۱. تحصیل دانش بر هر مسلمانی واجب است / آمالی الطوسی، ص ۴۸۸، ج ۱۰۶۹

شمار می‌آید چرا که ﴿مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ﴾^۱. و این است همان هدفی که خداوند متعال از خلقت موجودات ترسیم نموده ﴿مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۲ که اکثر مفسرین در این آیه شریفه ليعبدون را به ليعرفون تفسیر نموده‌اند.

آنچه که مکتب تربیتی شیعه را، از سایر مکاتب دنیا ممتاز نموده است، پرداختن به پرورش سه بعد گسترده‌ی انسان در یک زمان می‌باشد که تنها روش رشد دهنده‌ی انسان نه برای ۱۲۰ سال، بلکه برای ابد می‌باشد. تمام مباحث این کتاب‌ها برگرفته از روش‌های تخصصی پرورش ابعاد انسان، در مکتب تشیع می‌باشد.

دقت و اجرایی نمودن مطالب این سلسله کتاب‌ها موجب سلامت جسم و طول عمر و همچنین نشاط و فعالیت بیشتر خواهد شد. مباحث علمی مطرح شده در ابواب مختلف این کتاب‌ها موجب تقویت قدرت تمرکز و استعداد هوشی و همچنین موجب آمادگی جهت بهره‌مندی از فضائل اخلاقی و اعتدال حقیقی روحی می‌گردد.

این مجموعه کتاب‌ها شامل مباحث تخصصی در حیطه‌ی سه بعد انسان شناسی (جسم‌شناسی، ذهن شناسی و روح شناسی) است که با زبانی ساده به رشته‌ی تحریر درآمده و برای گروه‌های دانشجویی و اساتید محترم قابل استفاده می‌باشد.

۱. هر که خود را شناخت، پروردگار خود را شناخت. / غررالحکم، ح ۷۹۴۶

۲. من جن و انس را نیافریدم، مگر برای این که مرا بندگی کنند. / سوره ذاریات، آیه ۵۶

پیشگفتار:

خداوند تعالی چون موجودات را بیافرید عالمش نام نهاد، از آن جهت که علامتاند بر وجود او و بر وجود علم و اراده و قدرت او.

هان ای عزیز! موجودات از وجهی علامت اند و از وجهی نامه، پس عالمش نام نهاد از حیث علامت بودنشان و کتابش نام نهاد، از حیث نامه بودن آنها. آنگاه فرمود که هر که این کتاب را بخواند، مرا و علم و اراده و قدرتم را بشناسد. در آن هنگام خوانندگان ملائکه بودند در غایت کوچکی، و کتاب به غایت بزرگی.

نظر خوانندگان به وسعت کتاب و به تمام اوراق آن نمی‌توانست رسید، دگر بار به جهت عجز خوانندگان نسخه‌ای از این عالم باز گرفت و مختصری از این کتاب باز نوشت. اول را عالم کبیر و آن دوم را عالم صغیر نام کرد و هر چه در آن کتاب بزرگ بود، در این مختصر بیاورد بی‌زیادت و نقصان، تا هر که این کتاب خرد را بخواند، آن بزرگ را خوانده باشد.

آنگاه خلیفه‌ی خود را به خلافت به این عالم صغیر فرستاد و خلیفه‌ی خدای، عقل است، و چون عقل به خلافت بنشست، جمله‌ی ملائکه‌ی عالم صغیر او را سجده کردند، الا وهم که سجده نکرد و ابا نمود. همچون آدم در عالم کبیر که چون به خلافت بنشست، جمله‌ی ملائکه او را سجده کردند الا ابلیس که سجده نکرده و ابا نمود.

ای عزیز! در عالم کبیر، انسان عاقل خلیفه‌ی خداست، و در عالم صغیر، عقل.

چون عقل به خلافت بنشست، خطاب آمد که‌ای عقل، خود را بشناس و صفات و افعال خود را بدان تا مرا و صفات و افعال مرا بشناسی.

پس ای عزیز، بر توست که هم خلیفه‌ی عالم صغیر را بشناسی، که عقل است و هم خلیفه‌ی عالم کبیر را، که عقل کل و امام است ...^۱

۱. شرح اصول کافی / ملاصدرا، الفصل السادس فی قوله تعالی و بث فیها من کل دابة، ص ۲۹۰

بحار الأنوار / مرحوم مجلسی، ج ۵۴، باب اول، حدوث العالم و بدء الخلقه و کیفیتہ و بعض الکلیات الامور، ص ۲